

Tarsoly

A **Háló** lapja

2023. augusztus

„Sose kételkedjünk abban, hogy gondolkodó, elkötelezett emberek kicsiny csoportjai meg tudják változtatni a világot. Valójában csak ők tudják megváltoztatni.”
(Margaret Mead)

„Békesség nektek" (Lk24,36 és Jn20,26)
Bodor István szobrászművész alkotása, Badacsonytomaj

Tartalomjegyzék

Ferenc pápa második budapesti látogatása az idei év legfontosabb magyarországi eseménye volt.....	4
A Háló adományszervezéséről.....	8
Vessengő.....	11
Levél Gyergyóból a főszerkesztőnek, ezúttal a hokiról.....	17
A Szent Korona.....	22
Kettős fogás – beszélgetés Deseő Csabával 84. születésnapja alkalmából.....	26
Beszámoló a hálós ifi csoportok tavaszi találkozóiról.....	28
„Itt vagyunk Isten tenyerén, ahol semmi baj nem érhet”.....	32
Rólunk mondták.....	34
Hazatértem.....	36
Egy bogozó jegyzeteiből.....	39
Matthew Walker: Miért alszunk?.....	41
Így lettünk magyarok – Rendhagyó történelemkönyv szórványban élő magyar gyerekeknek.....	44

Egy-köz-ház

kép forrása: MTVA

Böjte Csaba: „Az ember kicsit olyan, mint a rántás: ha nem mozog, odaég, mozgásban kell tartani. Szükségesek az élmények, a benyomások ahhoz, hogy tudjunk építkezni. Szükségünk van arra, hogy Budapesten együtt legyünk a pápával.”

Ferenc pápa második budapesti látogatása az idei év legfontosabb magyarországi eseménye volt

Nem túlzás az idei esztendő legfontosabb magyarországi eseményének nevezni Ferenc pápa második budapesti látogatását. Míg a 2021. szeptemberi 52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszuson tett rövid vizitje kölcsönös rácsodálkozás, élmény és meglepetés volt, mostani, lelkipásztori látogatásán már régi kedves ismerősként fogadták. Érezhető volt a feléje sugárzó szeretet, megnyilatkozásaira kiemelt figyelem irányult. A nem hívő vagy vallását nem gyakorló többséget is megragadta egyszerűsége, közvetlensége, humora, a szegények, rászorulókat iránt tanúsított mély szánalma és együttérzése.

„Szeretnék biztosítani benneteket közelségemről és imáimról minden magyarért, külön is gondolva azokra, akik az anyaországon kívül élnek, és megemlékezve mindazokról, akikkel életem során találkoztam, és akik oly sok jót tettek velem. (...) Isten, áldd meg a magyart!” – mondta első beszédében, szavait magyarul zárva, az Orbán Viktor miniszterelnökkel és családjával tartott találkozója és Novák Katalin államfő üdvözlő beszéde után a Karmelita kolostorban.

Másfél éve, Pozsonyból Rómába hazautazva, Ferenc pápa a repülőgépen ígéretet tett, hogy a következő egy-két évben ismét eljön Magyarországra, mert „nagyon sok értékük van a magyaroknak”. Ígéretét betartotta. Korát meghazudtolva fáradhatatlanul, kerekesszékekben teljesítette a zsúfolt, hosszú beszédekkel, homíliákkal teli programot. Többször eltért az előre leírt szövegtől, a helyzethez alkalmazta mondanivalóját, és egy pápától szokatlan gesztusokat tett: kezet csókolt egy kerekesszékes idős papnak, a bazilika lépcsőjén saját lábán ment le, hogy köszöntse azokat, akik nem jutottak be a templomba, a Rózsák terei templomban alázatosan fogadta a szendrőládi roma kórus ároni áldását, a téren karjaiba vett egy kisfiút, és megáldott egy várandós nőt.

Mostani látogatásának egyik központi üzenete a béke volt. „Végig kell néznünk, ahogy a béke álmát éneklő kórusnak sajnálatosan leáldozik, miközben a háború szólistái törnek utat maguknak. (...) Nemzetközi szinten úgy tűnik, hogy a politika a problémák megoldása helyett inkább az indulatokat szítja, megfélemlítve a háború borzalmi után elért érettségről, visszafejlődve egyfajta háborús infantilizmusba” – mondta a Karmelitában.

„Elengedhetetlen, hogy újra felfedezzük az európai lelket: az alapító atyák lelkesedését és álmát, olyan államférfiakét, akik tudtak a saját korukban, a nemzeti határokon és a közvetlen szükségleteken túlra tekinteni, és olyan diplomáciát kialakítani, amely képes volt egységet alkotni ahelyett, hogy a szakadékokat szélesítette volna” – tette hozzá.

Ferenc pápa csak a látogatás után hozta nyilvánosságra, hogy a Hilarion orosz ortodox pátriárkával a budapesti nunciatúrán lezajlott, zárt körű találkozóján megvitatták az orosz-ukrajnai háború lezárását célzó vatikáni béketervet, amelyről nem árult el részleteket, de jelezte, hogy Moszkva nem zárkózik el a további egyeztetésektől.

Akárcsak első látogatásán, most is szólt a Budapest két felét összekötő hidak szimbolikájáról. A hazatérése után tartott első általános vatikáni audienciáján, amelyen összegezte magyarországi látogatását, és köszönetet mondott a szívélyes fogadtatásért, ismét a történelmi és vallási gyökerek, valamint a népek közötti hidak nemzetének nevezte a magyarokat.

„Sok egyszerű és dolgozó embert láttam, akik büszkén őrzik a saját gyökereikhez való kötődést” – mondta. A gyökereket – folytatta – mindenekelőtt a szentek képviselik, akik életüket áldozták a népért, a szeretet evangéliumát hirdették, fényt adtak a sötétség pillanataiban.

A fiatalokkal, illetve a tudomány és kultúra művelőivel tartott találkozóit felidézve kijelentette: Európát a „gyökerek elfojtása” jellemzi, melyben a fogyasztási láz, az anyagi javakkal való megelégedés uralkodik, melyben az emberek elfelejtik a múltat, és egyénre szabott jelenben lebegnek.

A Karmelitában elmondott beszédében is kitért Magyarország hídszerepére. „Milyen csodálatos, ha egy személy- és emberközpontú Európát építünk, ahol hatékony születés- és családpolitika működik – mint amelyet ebben az országban oly gondosan művelnek –, ahol a különböző nemzetek egy családot alkotnak, amelyben mindegyikük növekedését és egyediségét ápolják. (...)”

Budapest leghíresebb hídja, a Lánchíd segít abban, hogy egy ilyen Európát képzeljünk el, egy sok különböző láncszemből állót, amelyek az összetartozásban találják meg szilárdságukat. Ebben segítségünkre van a keresztény hit, és Magyarország hídépítő lehet, kihasználva sajátos ökumenikus jellegét: itt különböző felekezetek élnek egymás mellett, ellentétek nélkül, tisztelettudóan, építő szellemben együttműködve”.

A fiatalokat a Papp László Budapest Sportarénában tartott találkozón arra biztatta, hogy tűzzenek ki magasabb célokat, legyenek csapatjátékosok, és ne féljenek szembemenni az árral. „Aki mer, az nyer” – mondta magyarul. Ne „virtualizálják az életet”, mert az élet a valódi világban játszódik.

Látszatembernek lenni – ma ez az egyik legnagyobb veszély. Találjanak minden nap időt az imára: a csend az a talaj, amelyen áldásos kapcsolatokat lehet ápolni.

„A csend nem arra való, hogy a képernyőre tapadjunk” – figyelmeztetett. A csend az ima ajtaja, az ima pedig a szeretet ajtaja. Tegyük fel maguknak a kérdést: mit teszek a társadalomért, az egyházért, másokért? Ma nagy szükség van igaz emberekre – hangsúlyozta.

A Kossuth Lajos téren bemutatott szentmisén, jó pásztor vasárnapján Ferenc pápa az ünnepi evangéliumról elmélkedve arra hívott fel, hogy legyünk befogadóak, ne kirekesztőek, menjünk ki a világba, ahogyan a jó pásztor is kivezeti juhait. Menjünk ki az összes perifériára, és közben váljunk nyitott kapukká, kilépve szenvedélyeink és önzésünk zárt kapuján. „Próbáljunk mi is – szavakkal, gesztusokkal, hétköznapi tettekkel – olyanok lenni, mint Jézus: nyitott kapuk, olyan kapuk, amelyeket senki előtt nem csapnak be, olyan kapuk, amelyeken

mindenki beléphet és megtapasztalhatja az Úr szeretetének és megbocsátásának szépségét” – mondta.

Aznap délután Ferenc pápa a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen az egyetemi és a kulturális élet képviselőivel találkozott. Beszédében szerénységre intette a tudomány művelőit. „Miközben a technokrata gondolkodás a határokat nem ismerő haladást hajszolja, az ember valójában törekeny, és gyakran épp a határain érti meg, hogy Istentől függ, és azt, hogy össze van kapcsolva másokkal és a teremtéssel” – mondta. Beszédének másik kulcsgondolata ahhoz a krisztusi tanításhoz kapcsolódott, hogy „az igazság szabaddá tesz titeket”.

„Magyarországon egymást követték azok az ideológiák, amelyek igazságként mutatkoztak be, de szabadságot nem adtak. És ez a veszély ma sem szűnt meg: gondolok itt a kommunizusból a konzumizmusba való átmenetre. Mindkét „izmus” közös vonása a szabadság hamis eszméje. A kommunizmus „szabadsága” olyan „szabadság” volt, melyet rákényszerítettek az emberekre, (...) a konzumizmus „szabadsága” pedig egy szabadelvű, hedonista, önelégült „szabadság”, mely a fogyasztás és a tárgyak rabszolgáivá tesz bennünket” – fejtegette.

Lelkipásztori látogatását követő első általános audienciáján, a Vatikánban Ferenc pápa arról beszélt, hogy május eleje van (az audienciát május 3-án tartotta), és a magyarok nagyon tisztelik Isten anyját, Szűz Máriát, akinek Szent István király felajánlotta az országot. „A magyarok királynőjére bízunk tehát ezt a kedves országot, a béke királynőjére bízunk a hidak építését a világban, a mennyek királynőjére, akihez ebben a húsvétot követő időszakban imádkozunk, akire rábízunk a szívünket azért, hogy Isten szeretetében gyökerezzen”.

T. Kovács Péter

Hálónk tája

A Háló adományszervezéséről

A pénz nem boldogít, de szükségünk van rá

A témát megfelelő módon előkészítendő, már két nagyobb eseményen is foglalkoztunk vele. Tavaly Nyíregyházán a Kárpát-medencei bogozói találkozón, és idén márciusban a kibővített vezetőségün Budapesten. Ez a téma immár vagy 20 éve jelen van a Háló gondolatvilágában, de nem tudtuk meglépni az első lépéseket. Több oka is van ennek: egyik talán az, hogy nem találtuk meg azokat a jó mondatokat, amelyekre egy ilyen munkát alapozni lehetett volna. Aztán nem mindig éreztük a pályázatokat annyira bizonytalannak, mint jelenleg, és nem láttuk a bevételi lehetőségek nagyságrendjeit annyira tisztán, mint eddig. Ezek alapján most viszont a vezetésben erős elhatározás született, és ezért is foglalkoztunk a témával már két kiemelt találkozónkon is, és fogunk a jövőben is foglalkozni vele.

Az idei márciusi találkozón megpróbáltunk ötletek gyűjteni ahhoz, hogy amikor embereket a témával megszólítunk, milyen érveket, gondolatokat, értékeket mutathatunk fel. Ezekből tesztek itt közre egy csokorra valót. Olyanokat próbáltam összegyűjteni, amelyeknél az adományozó érdekelt lehet, mert az számára is előnyökkel járhat.

- magyarság megtartása, Kárpát-medenceiség
- kapcsolati tőke (emberek, szervezetek, barátságok)
- lelki erősödés
- helyben-maradást segíti
- érték megőrzés (családi, nemzetiségi, vallási, hagyomány)
- közösségi, kapcsolati értékek és élmények létrehozása, ajándékozása
- szellemi tőke több területen, de leginkább csapatépítés, csoportfoglalkozás, találkozó szervezés, műhelymunkák esetében.
- minden életkorhoz tudunk szólni

- függetlenség pártpolitikától, egyházpolitikától, konkrét emberektől, de beépültség társadalomba, egyházba

- vannak termékeink

Voltak ellenvélemények: “Nem szeretek könyörögni vagy kuncsorogni pénzért.” “Ez olyan megalázó lesz.” “Azért adjak pénzt, hogy a Háló alkalmazottjainak legyen pénze?” „Koldulnunk kellene?”

Emlékeztet engem ez a helyzet arra, amikor a Háló megalakulása után úgy 3 évvel először létrehoztuk az első egyesületünket. Azt is sokan elleneztek, mondván, hogy a lélek helyett az intézményesedést választjuk. Jelenleg 6 egyesülettel működünk, és el se tudjuk ezt már másképp képzelni, a bevételeink 90%-a az egyesületeink jóvoltából áll rendelkezésünkre.

Ismerek olyan mozgalmat, amely nem ezt az utat választotta, egyáltalán nincs egyesületük, és minden programjukat önerőből szervezik. Ők azonban egy viszonylag zárt közösség, ahol erős belső összetartozás, és erős belső elvárásrendszer is megjelenik, és ennek hagyományai is vannak. A Háló ennél egy sokkal nyitottabb, bizonyos értelemben lazább kapcsolati rendszer. Nálunk a kifelé mutató hatás, a mások segítése, szolgálata, a mindenkivel való kapcsolat építése nem teszi annyira lehetővé a sokkal erősebb belső szabályokat.

Itt szeretném még azt is megemlíteni, hogy a Háló működése egy viszonylag drága műfaj. Egyrésztől sok utazással és sok szállásigénnyel jár, amit bizony ki kell fizetni, és ennek mértéke nem mindenkitől várható el, gondoljunk csak a kárpátaljai helyzetre. Mi pedig mindenkinek szeretnénk ezt a kapcsolati hálót biztosítani, ezért a megoldás a támogatás valamilyen formája és mértéke. Ezért a mi esetünkben a pénz lehet, hogy nem boldogít, de bizonyos célokhoz nagy szükségünk van rá. Tulajdonképpen az értékteremtő működésünk egyik feltétele. A Háló eddigi 34 éves működése folyamán sikerült elkerülnünk, hogy a szükséges pénzszerzés túl hangsúlyos legyen a tevékenységünkben. Jelenleg a Hálóra mindenki, mint egy „tisztá” mozgalomra tekint, és az emberek többségének, akik bár még ha szerveznek is Háló találkozókat, fogalmuk sincs róla, hogy a találkozóhoz szükséges „piszkos” pénz honnan került oda, hogy

egyesületek sora teremti meg az anyagi forrásokat, és ez mennyi munkát jelent.

Az adományszervezés megjelenésével valószínűleg ennek az időszaknak vége. Valószínűleg, a jelenleginél sokkal valóságosabban jelenik majd meg a Háló életében, hogy pénzből is élünk, és minden, a Hálóval valamilyen mértékben érintett ember találkozik majd ezzel a tevékenységgel. Egyik oldalról azt kell mondjuk, hogy ez nem baj, hiszen az igazi boldogságot nem az álomvilágban való lét jelenti, tehát jobb, ha a Háló-önismeret nagyon is tudatosan valóságos alapokon nyugszik. Másik oldalról pedig azt ígérjük, hogy ez továbbra sem nő majd a Háló alaptevékenysége fölé, tehát a céljaink maradnak továbbra is az elsődlegesek, és a pénzszerzés ezt csak segítheti, nem válhat a fő tevékenységgé!

Hol tartunk jelenleg? Pont azért, hogy elkerüljük a rossz gyakorlatokat, pont azért, mert a Kibővített Vezetőségün látszódtott, hogy jelenleg nincs meg a szakmai háttérünk ezt jól megszervezni, pont azért, mert az elmúlt 20 évben nem volt meg a kellő bátorságunk, hogy ebbe egyedül belevágjunk, szerződést kötöttünk egy külsős céggel. Bár külsős, de a vezetői ismerik a Hálót, és vallásos közeget jelentenek ők is. (A munkamegbeszélések elején például imával kezdünk.)

Már a munka elején tisztába tettük, hogy az adományszervezés egyáltalán nem koldulás, nem könyörgés, nem megalázkodás. Sokkal inkább két egyenrangú fél üzleti megállapodása, amely mindenkinek jó. A Háló jelenleg is hatalmas értékekkel segíti és gazdagítja azokat a társadalmakat (helyi, országos, nemzetközi) és az itt élő embereket, ahol kifejti hatását. Ha tehát értéket kap valaki, azért gyakran szívesen fizet is. Az emberek egy része keresi azt a számára megbízható, értéket nyújtó helyet, amelyet támogathat. Ez jó érzést jelent a számára is, de függetlenül az érzéstől, ez a jól felfogott érdeke is.

Tehát abban bízunk, hogy az adományszervezés egyáltalán nem a koldulás és kunyerálás irányába visz bennünket, hanem épp ellenkezőleg abba az irányba, hogy még inkább tisztában legyünk a Háló által létrehozott értékekkel, azokról tudjunk egymásnak és másoknak is

beszélni. Ezért ez a tevékenység kitermelhet sokkal tudatosabb, sokkal elkötelezettebb, nagyobb Háló-önismerettel rendelkező embereket.

Kívánjuk a fentiek miatt, hogy ez a tevékenység is váljon a Háló szerves részévé, hogy ezáltal a Háló élete még kiszámíthatóbb és biztosabb legyen. Hogy ezt jól csinálhassuk, kérjük a Mindenható segítségét!

2023. Napisten havának 26. napján

Szeibert András

Vessengő

Tófalvi Mihály csaknem két évtizede mesél szerte a Kárpát-medencében, Karácsváltól Nagybecskerekig, Komáromtól Csíksomlyóig. Első budapesti fellépésének hirdetésére mindössze három nap állt rendelkezésre, mégis úgymond, kényelmes telt ház fogadta az S4, a Háló Közösségi és Kulturális Központjának nagytermében. Nagy sikerű, közel kétórás műsorán többek között jókat nevehettünk az „oldalborda” teremtésén, az erdélyi tánc születésének történetén, unoka történeteín, de hallottunk gyerekeknek és felnőtteknek egyaránt szóló egyperces mesét is. A műsor után a közönség kérdezhetett: ezen megtudtuk, hogy Erdélyben gyakran kérik fel vőfélynek. Volt olyan lakodalom, ahol a román anyanyelvű tolmács zavarát oldva önmagát fordította románra.

Hogy kezdődött a mesemondói pályafutásod?

Mesemondói pályafutás, hogy ha már ez a kérdés, egyáltalán van-e pálya. Pálya biztos van, csak nem tudom, én vagyok-e rajta a pályán. Volt, amikor úgy jellemeztem magamat, hogy azt mondtam magamról, valamikor belevágtam volt a fejszémet a mesemondás fájába, akkor nem es gondoltam, hogy ez a fa olyan bogos és olyan csavaros, beléje szorult a fejszém, de most úgy érzem, hogyha beléestem volna, mint amikor a légy beleesik a levesbe, és még befelé úszik, de ma este után tényleg úgy érzem magam, hogy még befelé úszok a történetbe, mármint a mesemondásba.

Az egész mesemondás dolog úgy történt, hogy én nem is akartam ezzel foglalkozni, nem is volt szándékom. Valószínű ilyen mesélő ember voltam, aki elmesélt bizonyos életjeleneteket, mikor valami olyan történt, ami egy kicsit humorosabb volt, valamiből tepertőt*, valamilyen csillogást vagy csengést ki lehetett hozni. S akkor itt megtörtént, én már öt méter múlva valaki ismerősnek, valaki barátnak elmondtam táborban vagy ahol többen voltunk ilyen alkalmakkor. Ezt láthatta meg ismerősünk. Ha már ilyen vagyok, a 2002-es zánkai tábor után adott egy Berecz András felvételt, hogy hallgassam meg. Én hallgattam a Berecz Andrást, de az nem kötött le, aztán mondhatni szinte spontán rácsodálkoztam: azt a! Ez az ember mit mond! De hogy mondja! Akkor azt éreztem bizonyos történeteknél, hogy ezt nekem muszáj elmesélnem, mert mindenkire ez a felvétel nem jut el. Sőt, lehet, hogy ezek a barátaim nem tudnak eljutni egy Berecz András-estre, amin addig én sem voltam, később persze igen.

Ekkor kezdtem el mesélni. Azt tudtam elmesélni, amit elhallgattam, és bennem maradt. Mert megvan nekem az a fogyatékoságom, hogy elég nehezen tanulok meg egy verset. Meg tudom tanulni, el tudom mondani, de nehezen megy. Amit így meghallgatok, és hallás után bennem marad egy történet, azt el tudom mondani. Saját magamra is rácsodálkoztam, amikor ezzel kezdtem

---

* A tepertőt, tepertyüt itt nálunk felé, kis növésű, vagy aszott öregemberre használják. Én, mivel kicsi és finom és tápláló, ezért használom például egy gondolatra vagy ötletre. (T.M. közlése)

foglalkozni, és 2004-ben volt az, amikor a rózsaszállási táborban legelsőnek vettem azt a bátorságot, hogy este baráti körben csendesebb beszélgetésnél elkezdtem és elmondtam az első mesét, aztán a másodikat, aztán jött a következő tábor, akkor már gondoltam, hogy tetszett volna nekik, ha tetszett volna, kell készüljek egy harmadikkal, egy negyedikkel, hogy ne ugyanazt a kettőt ismételjem. Valahogy így kezdődött.

Tófalvi Mihály fellépése a Háló 2016.évi táborában Sátoraljaújhelyen

Hogy folytatódott, hogyan teljesedett ki, mert nagy a népszerűséged a hálósok között, nemcsak a felnőttek, hanem gyerekek között is, mindegyiknek mást mesélsz, mert nemcsak mesét mondasz, hanem egy kicsit többet adsz, egy egészen sajátos műfajt teremtettél magadnak, úgy veszem észre ez a fajta mesemondás, ez a történetmesélés, a kiállós dumálás, a stand-up comedy környékén van. Mondhatnók – ez maga a székely stand-up comedy.

Igazad van ebben, mert én nem kimondottan mesemondó vagyok, mert én nem meséket mondok, nem csak meséket mondok, így hogy népmese, hanem történeteket vagy eseményeket mesélek el, amik

nekem tetszenek, ami valamilyen formában a lelkemet megérintette. Itt van Karinthy-történet is, amit én átalakítottam, és ma este is mondtam el ilyet, volt, aki fölfedezte, Wass Albert-regényrészlet, vagy más gyűjtött történetek, Hosszú Zoltánnak, a valamikori erdélyi színésznek a történetei, azokat valahogy a gyermekkoromban halottam. Gyermekkoromban volt Korond mellett a pálpataki származású Balázs Lajos vőfély, aki lakodalmakban úgy tudott mesélni, hogy tátottam a szájam. Rímeiben beszélt, rímesen mesélt, de nem tűnt fel különösebben, hogy rím, csak az tűnt fel nekem, hogy ez történet. Úgy szerettem annak az embernek a történeteit, hogy az bennem is maradt. Soha nem gondoltam volna, hogy én majd ezzel szeretnék foglalkozni.

Hol szoktál fellépni? Táborainkról már hallottunk, bizonyára máshol is fellépsz.

Úgy gondolták bizonyos hálós szervezők, hogy azokon az eseményeken, amelyeket szerveznek, jó volna, ha én mesélnék, és így történt az, hogy Karácsfalvától Nagybecskerekig, Komáromtól Csíksomlyóig több helyen meséltem hálós rendezvényeken. A Kárpát-medence szélén hamarabb megismertek engem, mint mesemondót, mint odahaza Székelyudvarhelyen. Kiderült otthon is, már nem emlékszem vissza, milyen formában, aztán többször meséltem a Gyümölcs Fesztiválon. A Gyümölcs Fesztiválnak rendszeres meghívottja voltam több éven keresztül, amikor tudtam vállalni, akkor meséltem. Az egy nagyon nehéz műfaj, mert itt teljesen szabad a tér. Képzeld el magad olyan helyzetben, hogy az inged alatt a hátad csupa lucsok, és próbálsz a lábodon úgy állni, ne lássák, hogy a nadrágod remeg, és akkor mesélsz, és közben elmegy egy mentő. Utána jönnek a drukkerek a vuvuzellákkal, és akkor hol van a közönség? Hívtak gyerektáborokba is vagy gyerekrendezvényekre. Az teljesen más. Ha őszinte akarok lenni, akkor nem szeretem. Nagyon nehezen tudok én gyerekeknek mesélni. Láttam ahogy más mesél gyerekeknek. Pedig gyerek Háló-táborban is voltam többszörös meghívott, örökké nagy feladat volt mivel készüljek.

Érdekes, mert a hálós gyerekek kórusban szoktak kérni – Misi mesélj! Szoktál szerepelni úgyis mint vőfély, erről mit mondanál?

Ez a vőfély dolog es ment, olyan, mint a mesélés, soha nem akartam csinálni. El se tudtam képzelni, hogy ilyen társaság előtt kiálljak. Most már úgy gondolom, nekem mesélni könnyű. Egy ilyen szép társaság előtt, amikor azért jönnek oda, hogy most van egy meseest és saját szabad akaratukból eljönnek, hogy engem meghallgassanak, akkor nekem könnyű mesélni, mert tudom, hogy azért jönnek. Hogyha engem valahova hívnak egy társaságba, gyere ide mesélni, de azok nem azért vannak ott, hogy engem hallgassanak, ott azért nem olyan könnyű. A mesemondás hozta azt, hogy engem kezdtek hívni lakodalomba vőfélynek, amit nagyon nehezen vállaltam. Amikor kolléganőmnek elvállaltam az elsőt, azt mondtam, akkor, amikor bemegyünk abba a terembe, ahol a lakodalom van, ott fogok beszélgetni, de azelőtt nem. Ilyen, hogy menyasszonykikérés vagy búcsúztatás, vagy emberek irányítása egyáltalán semmi. Végül is úgy volt, a lakodalom alatt meséltem, ahogy meséltem, történt, ami történt, arról készült egy felvétel, azt a felvételt elkérte valaki, megnézte, neki tetszett, mondta jó leszek, hívott, aztán már muszáj volt készülni a háznál történő eseményekre is. Akkor nehéz volt olyan szövegeket keresni, kitalálni, ami nekem is fekszik, illik az egyéniségemhez, az én agyamba belefér, és szívesen el tudom mondani. Aztán belékeveredtem ebbe is, azóta is csinálom. Azt megtalálni a lakodalomban, hogy mikor szólalsz meg, nehéz, mert ők jól érzik magukat, már koccintottak. Hogy megzavard a saját beszédjüket, nem egy egyszerű feladat több száz embernél.

Pedig kell.

Kell. Az egy külön szakma.

Civilként mivel foglalkozol? Mit mondanál, ha röviden be kéne mutatkoznod?

Műszerészként dolgozom. Székelyudvarhelyen az 1.sz. Ipari Líceumban végeztem. Bent lakásban minden áldott nap, amikor naponta háromszor a kantinba mentünk étkezni, ott mentünk el készruhagyár előtt, ahol háromezer nő dolgozott. A nagynéném férje ott volt karbantartó. Érettségi volt, amikor mondtam a többieknek, szeretnék itt karbantartóként dolgozni. Húsz éve ott dolgozom karbantartóként, azóta is ugyanazt a szakmát csinálom, könnyűipari

gépek javítását. Az idő telik, már csak negyven nő dolgozik itt, ezt hozta a kor, a globalizáció.

Hadd mondjak el még valamit magamról.

A bükkszéki táborban Fejérvári Sanyi volt a fő szervező, és kitalálta, legyen egy olyan est, ahol a régiók készüljenek valamilyen kulturális előadással. Azt nem tudom, hogy volt pontosan meghirdetve, de én az udvarhelyi csapatot összeszedtem, és egy olyan előadást csináltunk, amiben két munkásember beszélget, és rájuk dől a fal. Meghalnak, és támadnak föl. Ott vannak a túlvilágon, megjelenik az angyal a nagykönyvvel és kérdezik, benne vannak-e. Olyan volt ez az előadás, hogy utána kérdezték, te színész vagy?

Sokszor rögtönzöl, jól gondolom?

A mai estének a legnagyobb poénja az volt, hogy utána voltak a kérdések, és senki nem kérdezett rá mit jelent a cím.

Én azért nem kérdeztem rá, mert rákerestem a vessengő szóra az interneten, onnan tudom, hogy salátának használnak egy virágot Székelyföldön.

Igen, a vessengő vadon növény saláta, és levest készítenek belőle. Senki nem kérdezte miért ez a cím. A végén szerettem volna elmondani, de erről elfelejtkeztem. Csak akkor jutott az eszembe, mikor kimentem a végén pipázni. Most elmondom. Ezen az estén egymás után mentek a mesék, a dumák, a történetek, lehet azt mondani, ha valaki erre ránéz, hát ez saláta. A vessengőt csengősalátának is nevezik, és lehet, hogy ez a saláta csenget is egy kicsit. Vagy pedig, ezt csak most találtam ki, azért adtam neki ezt a nevet, mert igazából egy tájszó. De a lényege, amit a végén el akartam volna mondani, az lett volna, hogy aminek nem tudjuk a nevét, az nem a miénk. Aminek a nevét elfelejtjük, azt elveszítjük. Ezekben a történetekben voltak olyan szavak, amit sokan nem hallottak, vagy nagyon ritkán hallanak. Elég fájó, hogy kopik a magyar nyelv. Ez lett volna a cél, a végén elmondani, most legalább neked elmondtam.

Két éve volt Székelyudvarhelyen a Kárpát-medencei óvodapedagógusoknak egy találkozó, aminek a témája a népmese használata az óvodapedagógiában volt. Engem meghívtak oda mesét mondani. Ez nappal volt, dél körül, a székelyudvarhelyi művelődési ház

teli volt óvoda-pedagógusokkal. Nekem volt egy titkos álmom, hogy a székelyudvarhelyi színházban a pódiumra állva mondjak valamit. Képzeljétek el, egyedül voltam a színpadon egy mikrofonnal, és nem láttam a közönséget. Na az volt egy furcsa dolog.

Hány perced volt?

Negyvenöt. Azt mondták, adjak egy címet. Akkor találtam ki a Vessengőt, ott el tudtam mondani mi az. Azt mondták, de aztán derüljön ki, mi az a vessengő, mert ők se tudták mi az. Persze voltak olyan óvónők, akik tudták, mit jelent, mert a Sóvidékről származnak, ott használják ezt a szót.

Margitfalvy György

Tarisznya

Levél Gyergyóból a főszerkesztőnek, ezúttal a hokiról

Drága Marika!

Azt mondják rólunk székelyekről, hogy mi még a jég hátán es megélünk! S ez való!

Ennek több oka es van, mert errefelé az üdő olyan időjárás, hogy kilenc hónapig hideg van s három hónapig nincs meleg.

Az utóbbi időben pedig belé es kerültünk a fősodratú nagybetűibe legelől: a magyar jégkorong Erste Liga kupáját Isten akaratából, s a gyergyói medve erejével elnyertük! Hetvenéves álom valósult meg itt és most, mert pontosan ennyi ideje létezik jégkorong Gyergyószentmiklóson. Egyéb sportok is előfordulnak, de Székelyföldön a sport az a hoki.

Gyermekkoromban Csomafalván tátiék (az a dédapám, aki koronaőr volt 1911-ben) borvíz kútjából öntöttük ki a jeget, mert kertszomszéd volt az iskolával és az udvaron volt a palánkos hokipálya. Egy hatalmas lapos szánhoz lópokrócot szegeztek, ezen volt egy nagy csőbör tele borvízzel, és ezt a kiszolgált pokrócot locsolgatva simára lehetett húzni a jeget s a többit a fagy tudta!

Húztuk az édes terhet, a lábunkon, fém szárnyasanyákkal a bakancsra rögzített gilicset. Ha elfáradtunk, egy jót ittunk a cseberből, és cseréltünk a fogaton. A gatyá olykor ránk fagyott, de a jégnek csillogni kellett!

Előtte kicsit hokizgattunk korong helyett fagyos lócitrommal, de utána tilos volt rámenni a jégre! Ott volt helyette a Maros jege, ami mindig nyitva tartott düllésig (a tavaszi jégzajlásig).

Amikor eredeti hokikorongot láttunk élőben, meg is kóstoltuk, mert azt hittük, hogy keserű tömbcsoki... a hokibot még nem volt ívelt, (kanalazva) jobb- vagy balkezes, s hossza gyakran felülte az amúgy is fennhordott állunkat.

A korong az gyakran ütött, de akkor es nagyot, hogy odahaza se tudjuk meg, vajon a hidegtől vagy az ütésektől, ütközésektől vagy a jégtől vagyunk kékek? Nem volt védőfelszerelésünk. A vastagra kötött gyapjúkesztyű, füles sapka jól bírták a kézre, fejre mért ütest. Lábszárvédőnk pedig valamelyik puha kötésű, kötelező házi olvasmány, negyedik és ötödik könyvtári kötete – végre hasznosan – védték a játékban megfélemezett kis irodalmárok sípcsontjait!

Aki viszont hokira adta a fejét az kapott felszerelést!

És akkor vegyük szerre:

Gilics (korcsolya), dressz (mez), bot (ütő), kászka (védősisak), keccsű (kesztyű). A játék (meccs) szakszavai: a cselezés az itt cigli, a passzolás az lehet simma vagy búbos, a kapus pedig fog, mint a kokozja (a fekete áfonya leve fog, kékre színez)!

A bírók azok zebrák, és már a meccs legelején lelkesen emlékeztetik a drukkerek (szurkolók) őket arra, hogy kedves édesanyjuk valaha utcalány lehetett...ha ellenünk fújnak, akkor pedig errefelé lejt a jég.

A jég köré újabban földött tribün épül, hogy ott havazásban es lássuk a korong (pakk) útját, lehetőleg – s minél gyakrabban – az ellenség (ellenfél) kapujában!

A magyar államnak köszönhetően Csíkkarcfalván még Jégkorong Akadémiánk es van, nagyon komoly szakmai háttérrel és támogatókkal. (Kercsó Árpád és Csaba fivérek nevét nagyon hamar megismerhette még

a magyar jégkorong is!) Ezt pediglen azzal hálálja a székely jégkorong népes családja, hogy akár nyertünk, akár nem, a székely és magyar himnuszaink a mérkőzéseken felharsannak.

A fővárosukban nincs rendes hokipálya, így edzésképpen itt ütlegetik a jó jégen a korongot a románok is Székelyföldön, de hát a száz év alatt adtunk mi helyet s területet nekik egyéb haszontalanságra is!

Azzal a döntéssel koronázták meg a legutóbbi román bajnokságukat, hogy a döntőt csak a két román csapat játssza le! A csíki és gyergyói csapatok közös megegyezéssel nem jelentek meg.

A magyar jégkorong bajnokság idei nagy ígéretese és esélyese a Gyergyói Hoki Klub volt!

Ment is a játék rendesen, s a döntőbe jutáskor egy-egy lelkes szurkoló megpördörte a bajuszát s kicsit hátrébb taszította a kalapját, hogy még jobban lásson!

Brassótól Szeredáig, Kászonoktól Udvarhelyszékig – titokban még Budapesten is –, nekünk drukoltak!

Megkalapolum a magyarországi kommentátorokat es, mert az ottani meccsek alatt sokszor emlegették a gyergyói tájakat, embereket, híres zenekarokat s vendégszeretetünket ...no!

Az ötödik mérkőzés előtt nagyon úgy nézett ki, hogy itthon aggatnak érmét mások nyakába, de megfordult a jeges szelek járása, és mi győztünk 5:1-re!

A Tüskecsarnokban a hatodik meccsen egyenlítettünk. Hálából a tulajdonos hazarepítette csapatát, hogy pihenten, jól felkészülten várjuk a döntőt, s ne kelljen buszozni, s a határon a vámosokkal olyanokon vesződni, hogy mi az a magyar hoki...!?

Március utolsó napján Gyergyószentmiklóson újabb, eddig soha nem látott rendelkezések léptek életbe, de olyanok, hogy még ez a mostani ámerikai elnök is megirigyelhette volna.

Útlezárások, fokozott rendőri, csendőri jelenlét, GYHK-s dressz (mez), sapka, sál lobogott minden hadra fogható emberen, asszonyon s az utánpótlás saját vagy fogadott gyermekein es!

A bicskát most az egyszer, de nehéz szívvel otthon kellett hagyni, mert a kapuban megmotoztak mindenkit. A pályán ilyenkor ezt a

buletint (személyi igazolvány minálunk az agancsnyelű bicska is) nem fogadják el! Erre az alkalomra a piros-fehér pomponos lányok külön koreográfiát táncoltak, egyes szemtanúk szerint benne volt a székelyek harci tánca is, a borica!

A lelátó zsúfolásig tele reménykedő, nyerni akaró, nagy akaratú és hangú drukkerrel. Mese nincs, itthon ma győzni, nyerni kell! A hangfalakból dübörgött a csapat himnusza:

Jégre fel, ma győzni kell...

A rekedtségig begyakorolt rigmusokba belecsempészett delejezés, a fődrukkerek titkos népdalkottája Kodály módszere szerint mozgatta, erősítette, biztatta a csapatunkat és egyben gyengítette az ellenséget (ellenfelet), hogyaszongya:

–...hokííbotot sejhaj, korcsolyát melléje, ez illikillikillik, ez illikillikillik a székely legényre!...

Boci, a dobos különös dobfelszereléssel érkezett, sámáni révületbe hozva szurkolótársait és az egész tribün kétségtelen harci modorát. Ilyenkor mindenki vérbeli obsitos, de a békebeli VIP (Erőstfontos) szurkoló es golyóálló, ellenállhatatlanul romantikus macsó, aki egyedül, pusztá kézzel képes megvédeni szeretett csapatát.

A korong pénteken este negyed hétkor koppant a jégen, és elkezdődött számunkra a legfontosabb esemény, amire még példa sem volt ezen a jégen: egy határtalanul magyar döntő.

Az első harmad vége előtt az emberelőny mehozta számunkra a várva várt első gólt! Az első sorban Silvestre-Orbán-Bodó hármasa támad a jégen, Vincze Péter besurranva a védők közé, ellőtt korongja pedig Arany kapuőr válla fölött betalált a kapuba!

A második harmad közepén egyenlített az FTC.

A harmadik harmad újabb emberelőnyéből 2-1-re nyer Szilassy Zoltán edző csapata!

A sípszó után leírhatatlan a hangulat! Ütők, kászkák, keccsűk repülnek a magasba, a játékosok örömmámorban ugrálnak a kapusra és egymásra. A szurkolók egyként éneklük, hogy: szép volt fiúk! Szünni nem akaró tapsviharban keresi mindenki a másik tekintetét, hogy úgy-e ezt es megcsináltuk...! Önfeledten borult egymásba mindenki a pályán, de

otthon a képernyők előtt is. Utcára vonult az ünneplő sereg, izzottak a vonalak, hogy láttad-e...hallod-e...tudod-e...?

A csapat saját szurkolótábora előtt tisztelegve hallgatta végig a himnuszt, vette át a kupát és a jól megérdemelt érmeiket, majd reggelig együtt fotózkodtak, ünnepeltek.

A város vezetősége es fergeteges ünnepet szervezett, ahol örömmelésre színpadra lépett minden messze földön híres gyergyói zenekar.

Híres lett a gyergyói jégkorong csapata, és a tulajdonos szerint még nagy terveink vannak!

Amikor 1982-ben megépült Kelet-Európa egyik csodája, a 75x46 méteres, különlegesen hajlított, ívelt fa tetőszerkezetű műjégpálya, a bukaresti műszaki egyetem tanárai és nebulói együtt jöttek megcsudálni a gyergyócsomafalvi ácsok mestermunkáját.

Jó hír, hogy utánpótlás az van rendesen, és a jó szakemberek keze alatt felcseperedik egy újabb nemzedék, aki a jég hátán es megél! A székely szurkolók pedig dalos kedvvel kísérik játékosaikat a jégre, legyen az magyar, vagy akár román vizekből fagyasztva. A himnuszt mindenütt elénekelik! Ha nyertünk azért, s ha nem, még azért is!

Isten áldja meg a magyart, s ne hagyj elveszni Erdélyt, Istenünk!
Szeretettel ölellek!

Lóri

A Szent Korona

A magyarság értékeiről 5. rész

Nemrég hallgattam egy előadást Arany János balladáival kapcsolatban, és ott elhangzott egy gondolat, amit mindig is igaznak éreztem, de ekkor teljesen egyértelművé vált számomra: igen, csak így lehet. Így hangzik: „Semmi sem valósul meg a világban, amire már valaki korábban nem gondolt.”

Már csak azért is volt számomra ez egy megerősítés, mert minden, a Szent Koronáról szóló előadásomban idézek egy jóslatot. Azért hívom jóslatnak, mert a jövőről, a Szent Korona által irányított királyságról, királyokról és a nemzetről szól. De ha nem is róla szól, akkor is minden elemében igaz rá, így végső soron a lényegét tekintve mégiscsak róla szól. Ezt pedig biztosan a Szent Korona mai formája előtt írták, mert a Jelenések könyvében található, és a Korona 4 rajta lévő szent életének időpontja alapján 300 előtt nem keletkezhetett. Ez a jóslat a Biblia utolsó fejezetének első bekezdése, amely az utolsó tanító bekezdés, utána inkább csak elköszönések következnek.

Jel 22,1-5:

„Megmutatta nekem az élet vizének a folyóját, amely kristálytisztán fakadt az Isten és a Bárány trónjából. Az utca közepén és a folyam két partján az élet fái álltak. Tizenkétszer hoznak gyümölcsöt, vagyis minden hónapban teremnek, a fa levelei pedig a népek gyógyulására szolgálnak. Átok többé nem lesz benne. Az Isten és a Bárány trónja áll majd ott, és szolgálói hódolnak neki. Látni fogják arcát, és a homlokukon lesz a neve. Nem lesz többé éjszaka, és nem szorulnak rá a lámpa világítására, sem a nap fényére. Az Úr, az Isten ragyogja be őket, és uralkodni fognak örökkön-örökké.”

A jóslat a későbbi számokban biztosan magyarázatra kerül. A mi eddigi életünkben a történelemkönyvek a Szent Korona jelentőségét is mélyen elhallgatták. Egy véglegesen elmúlt korszak emlékének tekintették, vagy múzeumi tárgynak még azután is sokáig, miután az Egyesült Államokból hazatért. Sőt, sokan még ma is így vélekednek

Róla. Az utóbbi években azonban sok értékes írás jelent meg, legújabb kutatások eredményeként, amelyek pótolni igyekeztek a Szent Koronához fűződő hiányos ismereteinket, ezáltal fokozatosan megismerjük szent ereklyénk valós értékeit, történetét és szerepét a magyarság életében. Részletes leírásokat talál az olvasó Pap Gábor, Kocsis István, Molnárfi Tibor, Csömör Lajos, Szántai Lajos, Varga Tibor, Tóth Zoltán József, és mások munkáiban.

Ha egy magyar ember a Szent Koronára tekint, az első, amit érez a megilletődés. Egyrészt, lenyűgöző szépsége miatt, másrészt érzi, hogy egy szentség közelébe érkezett. Valamit sugároz a Korona, amit nehéz értelmezni, szavakba önteni. A legjobb a bemutatásakor 5-10 perces szünetet tartani, és csak nézni, hogy hasson az emberre. Szerkezeti felépítése, képi programja és díszítése magasztos célt szolgál: az Ég üzenetét hozza le számunkra, ami az emberben önkéntelenül tiszteletet ébreszt. A Magyar Szent Korona több mint kultúrkinccs: szellemi minőség, szakrális művészi alkotás, több, mint egy tárgy, sokak szerint, élő organizmus.

Révay Péter koronaőr a következőképpen ír 1613-ban a Szent Korona misztériumáról: „.... Magyarország királyai méltóságuk teljét, dicsőségüket a Szent Koronától kérik, és kapják, neki tulajdonítják az üdvös és hasznos törvények kibocsátását, a fölöslegések eltörlését. A Koronát mintegy a törvények törvényének tekintik, a magyarok neki szoktak fizetni büntetési és váltságdíjat, neki tesznek ünnepélyes esküt, ... végül is akkora ereje van, hogy aki megsérteni szándékozik, nemcsak felségsértésben bűnös, hanem a vallás és az istenség ellen is vétkezik”.

Ezt tudták a külföldiek is. A világ más birodalmaiban „Archiregnum”-nak, azaz „őskirályságnak”, „főkirályságnak”, „mintakirályságnak” nevezték a magyar királyságot. A szakrális király az Ég akaratát teljesíti a földön. A szent királyok idején a nép ószintén tiszteli és szereti a királyt, mint Isten földi helytartóját. Erről a népmesék is így emlékeznek meg.

A Magyar Királyságban nem a királynak vagy az országnak volt koronája, hanem a koronának van országa! Szóba sem jöhet az, hogy bármely királyunk, vele mintegy vetélkedve, önmagát elébe helyezze. 1613-ban Révay Péter leírja, hogy minden más helyen a királyhoz készíttetnek, vagy keresnek koronát. Nálunk fordított a helyzet. Nálunk

a Koronához keresnek királyt. Olyanról nincs hírünk, hogy valakit nem koronáztak meg, de mert jó ember volt, a nemzet elfogadta volna teljes értékű királynak.

Tértől, időtől, politikai korszakoktól függetlenül él a koronakultusz, mint a magyarság meghatározó élménye, tényezője. A korona elválaszthatatlan a nemzet jelenétől, sorsa egybefonódik mindnyájunk sorsával.

A történészek zöme szerint a nemzet fogalma 19. századi találmány. Igen, amennyiben az adott nép önazonosságát és nemzeti egységét nem tudta valamilyen állandó központi eszméhez kötni. A nyugati társadalmak az egymást követő uralkodók változó személyeihez kötötték az adott terület egységének gondolatát. Ehhez képest a magyar korona felségterületén Bocskai István már a 17. század elején magyarul fogalmazza a nemzeti egység gondolatát a Magyar Szent Korona változatlan személye köré.

Csak remélni merem, hogy ezek a talán túlságosan is vegyes gondolatok a Szent Koronáról felkeltették az olvasó érdeklődését. Akik ismerik, vagy valamennyit foglalkoztak már vele, nekik talán kicsit unalmas lehetett, de aki nem, remélem annak figyelemfelkeltő volt, és legalább kérdéseket vetett fel benne. Szeretném, ha a Tarsoly további számaiban ezeknek az esetleges kérdéseknek a többsége megválaszolásra kerülne. De ha nem kerül, akkor forduljon mindenki bátran a szerzőhöz, örömmel próbál válaszolni.

Szeibert András

A cikk képeinek forrása: magyarnok.com

Kopogtató

Kettős fogás – beszélgetés Deseő Csabával 84. születésnapja alkalmából

Deseő Csaba 2008-ban Schön Gyuri kezdeményezésére indította el a Háló Jazz Klubot, melynek ő a művészeti vezetője. Amint mondja, azóta a Háló „szívéhez nőtt”, nézőként is szívesen részt vesz különböző rendezvényeken. Pályafutásáról és nemrég megjelent életrajzi könyvéről kérdeztük 84. születésnapjának előestéjén.

Kedves Csaba, hogyan ismerkedett meg a Hálóval?

Schön Gyurin keresztül, Ő a tanítványom volt az 1980-as évek elején. Egy évig tanítottam hegedülni (jazzhegedülni). Fennmaradt a barátság, de nem voltunk szoros kapcsolatban, s amikor a Háló már javában működött, 2008-ban Gyurinak jött az ötlete, hogy csináljunk jazzklubot, havonta egy alkalommal.

Felhívott telefonon, kérdezte, van e kedvem hozzá? Mondtam, persze, hogy van. Akkor kezdtük, még a Ferenciek terén. Gyönyörű szép emlék, felejthetetlen. Most már a 133. előadásnál tartunk. Beszálltam művészeti vezetőnek, van egy ilyen megtisztelő címem. Élvonalbeli együtteseket szoktunk meghívni, de korábban magam is felléptem évente egy-egy alkalommal.

Eljön más rendezvényekre is a Hálóba?

Hogyne, szoktam. A Háló a szívemhez nőtt! Mindenféle műfaj előfordul itt, azonkívül engem katolikusnak kereszteltek, tehát mindenképpen itt a helyem.

Megjelent egy könyve, a Kettős fogás. Mondjon valamit róla.

Évekkel ezelőtt jött egy felkérés, de magam is gondoltam rá, hogy meg kellene írnom az életem történetét. Nem mindennapi dolgok történtek velem. 1939-ben születtem, pont a második világháború kezdetén, és nagyon világosan emlékszem az 1944-45-ös évekre, amikor

már 5-6 éves gyerek voltam. Sajnos a mai időkben ismét felderengenek ezek a dolgok – veszélyes időket élünk megint.

A kommunista hatalomátvétel után osztályidegen, X-es lettem, származásomnál fogva. „Volt szerencsém” a kitelepítést átélni 1951-53-ig egy Békés megyei faluban. 1954-ben, 15 évesen tudtam – nagy nehezen – albérlőként visszajönni a fővárosba.

1954-ben sikeresen felvételiztem a zenei gimnáziumba, párhuzamosan a konzervatóriumba, melyet akkor Bartók Béla Zeneművészeti Szakiskolának hívtak. Érettségim 1958-ban volt.

Családunk anyagi helyzete nem engedte meg, hogy az ötéves művészképzőben tanuljak, helyette a hároméves tanárképzőt végeztem el. De ez az én életemben semmiféle hátrányt nem jelentett. Ezzel a diplomával először ugyan elmentem egy zeneiskolába tanítani öt évig, de mindig az volt a tervem, hogy egy szimfonikus nagyzenekarban szeretnék elhelyezkedni.

Nagyon szerettem a mélyhegedűt, a brácsát, ez a konzervatóriumban kötelező melléktanszak volt, ott tanultam meg rajta játszani. 1966-ban az Állami Hangversenyzenekar mélyhegedű szólamának tagja lettem, és az maradtam 33 éven keresztül. Olyan művészekkel volt szerencsém dolgozni – hogy csak a legnagyobbakat említsem –, mint Ferencsik János, aztán az ő halála után nem sokkal Kobajasi Kenicsiró.

Sikerült bejárnom a félvilágot. Rengeteget turnéztunk, Nyugat-Európában, Amerikában többször, Japánban még többször – ez akkoriban nagyon nagy szó volt – azonkívül Kanadában, Brazíliában, Kelet-Európában. Szép, kerek életem volt.

1999-ben vonultam nyugdíjba, aminek több oka volt, például egy nagyon nagy betegség, de Istennek hála, túléltem. Itt vagyok, rég volt. Akkor még 60 évesen el lehetett menni nyugdíjba, így történt.

A könyvem címe: Kettős fogás. Utalás arra, hogy a zenében kettős fogásnak nevezik, amikor az ember hegedűn vagy brácsán két hangot játszik egyszerre. Hegedűn és brácsán játszottam egész életemben.

A dzsessz világába már ifjú koromban, a 60-as években belecsöppentem. Gyerekkorom óta nagyon szeretem ezt a műfajt, és az

időm megengedte, hogy ezen a téren is tevékenykedjek. Ez is egy kettős fogás. De természetesen nagyon szeretem a komolyzenét is. A szimfonikus zenekarral Bachtól Bartókig hatalmas repertoárt játszottam életem során.

Hol lehet a könyvet megvásárolni?

Talán még lehet kapni a Rózsavölgyinél vagy az Írók Boltjában, az Andrásy úton. A Gramofon kiadó adta ki 2007-ben.

Deseő Csaba ezzel elköszön, mert kezdődik az ünnepi, 133-ik Jazz Klub est a Hálóban. Nem szólt arról – mert nagyon szerény –, hogy munkásságáért megkapta a Magyar Köztársasági Arany Érdemkeresztet 2007-ben, 2009-ben az Artisjus díjjal tüntették ki, 2012-ben Szabó Gábor-életműdíjas lett, 2013-ban a Magyar Érdemrend Lovagkeresztjét kapta meg, és 2017-ben Louis Armstrong-emlékdíjas lett. Nagy megtiszteltetés hálás csapatunknak, hogy ő vezeti a Jazz Klubot.

Széplaki Mária

Reménységeink

Beszámoló a hálós ifi csoportok tavaszi találkozójáról

Engem ért az a megtiszteltető feladat, hogy a tavasszal szervezett négy ifjúsági találkozót összefoglaljam. Nagy öröm számomra, hogy egy ilyen lelkes ifi-csoport tagja lehetek. A beszámolók megírásához fiatalokat kértem fel egy-egy régióból,

hogy foglalják össze röviden az adott területen megszervezett találkozók eseményeit.

Vajdaság

„Április 15-én, szombaton rendezték meg Vajdaság egyik kisebb településén a Tavaszi Ifjúsági Háló-találkozót. Témája az önbecsülés és önértékelés volt, amelyről Orosz István atya tartott előadást a fiataloknak. A nap folyamán lehetőségünk volt a szórakozásra, kapcsolatépítésre, mély beszélgetésekre, de kipróbálhattuk magunkat a műhelymunkák során, és egy ifjúsági énekes-zenés szentségimádáson is részt vehettünk. Ötven fiatal érkezett szerte Vajdaságból, de még Temesvárról és Kárpátaljáról is ellátogattak az eseményre. A találkozó jó hangulatban telt, és emlékezetes élményeket, feltöltődést jelentett valamennyi résztvevőnek “ – írta Szakács Emese Délvidékről.

Partium

“A partiumi Háló Keresztény Egyesület április 14–16. között rendezte az ifjúsági találkozót. Ezúttal a Belső viszályok témát dolgozták fel a résztvevők. Pénteken a fiatalok megérkezését követően, a nagyváradi Szent László Római Katolikus Líceumban Tóth Attila (Csuci atya) tartott előadást. Az információkat mindig kiscsoportokban dolgozták fel a résztvevők. Ezek mellett városi vetélkedők, különböző játékok, és kvíz szórakoztatta az ifjakat. A hangulatot a szombat esti dicsőítés tetőzte, ahol is az Agnus zenekar mozgatta meg bennük az érzelmeket, és nem utolsósorban az Istenhez való közelséget is erősítette. A „Lesz, van, gyere, mert jó!” mottó az igazságot tükrözte, hiszen volt, jó lett, és még lesz!” – írta Konrád Botond Partiumból.

Erdély

„A 2023-as tavaszi ifjúsági találkozót több régióban is megszervezték. Mi Erdélyben május 5–7. között tartottuk meg, Sepsiszentgyörgyön. A találkozó témája egyfajta ráhangoló volt a nyári Háló-táborra, ugyanis a szeretet volt a középpontban, így jött az a mottó is, hogy “Szeretni, akit nem lehet”. A találkozó pénteken este kezdődött összesen 18 résztvevővel. Aznap egy esti ráhangolót tartott az egyik

meghívottunk, ami után lehetőség volt szabad beszélgetésekre, társasjátékozásra.

A szombati nap egy nagyon tanulságos és mélyreható előadással kezdődött, amelyet kiscsoportokban tudtunk átbeszélni, továbbgondolni. A délutáni műhelymunka a szeretetnyelvekre épült, amelyen szintén csoportokban vettünk részt. Itt lehetőség volt gyakorolni az öt szeretetnyelv befogadását és közvetítését mások felé, figyelni arra, hogyan reagálunk a különböző helyzetekben. Az ifitalálkozót egy kiscsoportos beszélgetéssel és egy kiértékelő foglalkozással zártuk, itt is a saját érzéseink és szeretetnyelvünk került előtérbe. Ezután közösen részt vettünk a vasárnapi szentmisén, amellyel véget ért a találkozó. Számunkra ez egy nagyon jó hangulatú, családi légkörű esemény volt, amelyen volt lehetőség úgy szellemileg, mint lelkileg fejlődni, a sokoldalú, de nem túl sűrű programoknak köszönhetően” – írta Kopacz Biborka Erdélyből.

Kárpátalja és Magyarország

„Május 13-án megrendezték Budapesten a Regionális Ifjúsági Napot. A témája: „Fény a sötétségben” volt. A szervezést Magyarország és Kárpátalja közösen vállalta. A közös munka eredménye egy igen tartalmas, találkozásokkal és vidámsággal teli nap volt 22 résztvevő számára. A lelki feltöltődés érdekében meghívtuk Piukovics Danit, azaz Pipit, a kispapot. Az előadás során a bűntudat és bűnbánat témáját boncolgattuk. Észrevehető volt a fiatalok érdeklődése, mivel rengeteg kérdéssel támadták az előadót. A műhelymunka során kétféle témában kalandoztunk el. Az egyik a „Testiség Isten szemében” címet kapta, és ebben a szexualitás jelenségéről beszélgettünk, valamint arról, hogy milyen szerepet játszik ez egy keresztény életében. A másik műhelymunka az önismeretünkről szólt, arról, hogy hogyan ismerjük meg magunkat, és ezáltal hogyan hozzuk meg a helyes döntéseket. A Regionális Napot egy városi vetélkedővel zártuk, mely során a sétáló embereket is bevontuk egy Bingó játékba. A vetélkedőben „közönség kedvence” díjat is nyerhettek a résztvevők. Ezt az Ifi Instagram nézői szavazhatták meg. Az ifjúsági találkozó során nemcsak lelkileg

töltődhettek fel a résztvevők Magyarország szívében, de értékes pillanatok és találkozások is vihettek haza” – írta Hajlik Katalin Kárpátaljáról.

Én, mint erdélyi ifi, a Sepsiszentgyörgyön megszervezett találkozón vettem részt, segítettem a szervezőcsapatot. Hálás vagyok elsősorban a Jóistennek, hogy erőt, türelmet adott, és kreativitással áldotta meg a csapatot, hogy ezt meg tudtuk szervezni. Ugyanakkor köszönetet szeretnék mondani a Háló vezetőségének, hogy ahol kellett, anyagilag támogatták a találkozókat, és nem csak azzal: sok biztató szóval, gondolattal láttak el minket. Ugyanakkor szeretném megköszönni minden helyszín házigazdájának, hogy otthont adtak a találkozóknak. Az előadóknak és a meghívottaknak, hogy elvállalták, és általuk töltekezhettünk, és közelebb kerülhettünk a Jóistenhez. Külön hála és köszönet Csobot Györgydeák Szabolcsnak, hogy mellettünk volt, támogatott és biztatott.

Magyari Tímea (Brassó)

Kárpát-medencei fiatalok találkozója Budapest, S4, 2023.március

Kopogtató

„Itt vagyunk Isten tenyerén, ahol semmi baj nem érhet”

Bodnár-Fogas Violával Kómár Katalin beszélgetett

Bodnár-Fogas Violával Vépen találkoztam először. Nekem az volt az első táborem, neki már a sokadik. A hálósok jól ismerik őt, a mai napig a kárpátaljai Háló jogi képviselője, noha már nem ott él.

A kárpátaljai Koncházán született. Három fiúgyermek édesanyja. 2016-ban jöttek át Magyarországra, férjével és gyermekeikkel Mezőkövesden élnek. A mezőkövesdi Széchenyi István Katolikus Technikumban angolt tanít. Ukrajnában a harcok 2014-ben már elkezdődtek a jelenleg is folyó háború előzményeként. Egymás után sorozták be a magyar fiatalokat. Nyugtalan volt fiúgyermekei jövője miatt. Férje nagyon jó állásajánlatot kapott Magyarországon, ezért úgy döntöttek, hogy áttelepülnek. Nővére maradt csak Kárpátalján, közösen ápolják súlyos beteg édesanyjukat. Ezért is nem volt táborban az elmúlt négy évben.

1998 óta „hálózik”, Puss Sándor jezsuita atya ismertette meg Puchard Zoltánnal, és feleségével Gyöngyikével. Első tábora az 1999-ben Homoródfürdőn rendezett tábor volt. Nem tudja már felidézni, összesen hány táborban és hálós rendezvényen vett részt. Jó volt olyan emberekkel találkozni, akik szintén a határon túlról származnak. Ők megélik magyarságukat, büszkék rá. Jó kapcsolatot épített ki az erdélyiekkel, felvidékiekkel, partiumiakkal és a délvidékiekkel is. Nincs olyan része az országnak, ahol ne lennének ismerősei. A mai napig gyakran elérzékenyül, ha a magyar himnusz hallja.

Ukrajnában a problémák 2014 óta tartanak. Ekkor kezdődött a magyarok besorozása is. A kárpátaljai magyarság nagyon megszenvedte ezt a háborút, drasztikusan csökkenni fog a magyarság létszáma. Saját

falujában is volt, akit éjjel elvittek, és besoroztak. A vidék folyamatosan fejlődik, csak a magyarok száma fogy.

Amíg Kárpátalján éltek, nem voltak nehézségeik. Gyakran találkoztak hálósokkal, sok támogatást kaptak az anyaországtól. Jól érezték magukat. Most persze más a helyzet, a háború és a nacionalizmus miatt.

Magyarországon volt egy megfelelési kényszerük. Itt eleinte ők ukránnak számítottak. Most már büszke rá, hogy határon túli. Ez valahol a Hálónak is köszönhető, mert tudja, hogy vannak jóérezsű emberek az anyaországban is. Itt mások az értékek, mint szülőföldjén. A mai magyarokról az a véleménye, hogy sehogy sem jó nekik. Nem azt értékelik ami van, hanem keresik, ami nincs, vagy nem is lehet. Olyasmi miatt depressziósak, antiszociálisak, amin ők csak mosolyognak. Azért mindig jókedvű, mert sokkal komolyabb nehézségei is voltak már.

Most értette meg édesapjának azt a mondását, hogy „búsmagyarok”. Itt vagyunk Isten tenyerén, ahol semmi baj nem érhet. Nehéz nem hálásnak lenni.

Kómár Katalin

Vendégkönyv

Rólunk mondták

A Háló közösség március 26-án hagyományteremtő cézzal kézműves vásárt rendezett. Nagy örömeinkre neves népi iparművészek jöttek el az S4-be a portékájukkal. Mikor vége lett a vásárnak, kíváncsian kérdeztük őket, hogy érezték magukat, milyen élményekkel távoztak a Hálóból?

Kedves Hálósok,

Nagyon jó volt a szervezés! Sokan bejöttek és vásároltak. Nekem jó volt. Sokan ismerjük egymást így jó volt találkozni velük. Színvonalas rendezvény volt, máskor is megyek. További jó munkát és jó egészséget kívánok.

Üdvözlettel Saci.

...köszönöm, hogy köztetek lehettem. A program lebonyolításában szorgoskodó hálós munkatársaid, figyelmes házigazdák voltatok. Jó hangulatú volt a nap, kellemes légkört biztosítottatok.

Nekem, kapcsolat építés szempontjából is szerencsés volt...

Nagyon szívesen jövök máskor is!

Szeretettel üdvözöllek

Gizella

...szeretném elmondani, hogy nagyon hálás vagyok, hogy ott lehettem a vásáron!
Amikor megkaptam a vásári lehetőségről szóló levelet azonnal továbbküldtem pesti tanítványaimnak. Majd egy kis idő elteltével úgy éreztem, nekem is ott lesz a helyem..... **Igazán jó hangulatú, családi alkalom volt. Sokkal inkább a meghitt beszélgetések, találkozások tere volt, mint az eladásé. Az előbbit legalább olyan fontosnak gondolom, mint az utóbbit!**

Persze nem szem elől tévesztve, hogy mindannyian azért mentünk, hogy eladjuk a portékánkat....kaptam több megrendelést is, sőt az a megtiszteltetés ért, hogy az egyik házaspár egyenesen azért jött el- elmondásuk szerint- mert látták a hirdetésen, hogy ott leszek, és tőlem szerettek volna rendelni valamit! Ez igazán szívet melengető volt...

Gyöngyi

...én tartozom köszönettel, hogy ott lehettem a vásárban... .... nagyon szép gesztus volt tőletek a kávé, a zsíros kenyér, a bor, és az, hogy folyamatosan ott voltatok közöttünk, mindenben segítettetek. Szívből gratulálok!

Nagyon jól éreztük magunkat, és természetesen legközelebb is szívesen elmegyünk. |
Üdvözlettel, öleléssel: Ildikó |

... köszönöm a meghívást, jól éreztem magam. A vásárt színvonalasnak tartottam, mint a helyszínt és az eladandó portékákat....

Ha lesz hasonló vásár, akkor szívesen részt veszek rajta...

Minden jót kívánok! |

Ildi

...jól éreztük magunkat, annak ellenére, hogy nekem hiányzott a gyerekközösség. Valójában három gyerek volt és mindháromnak vásároltak valami portékát tőlem.

...a meleg fogadtatást külön köszönöm! |

Üdvözlettel: Krisztina

.... köszönöm a meghívást, nagyon jó közösségetek van, jól éreztem magam....

Baráti üdvözlettel: Ildikó

...örültem a meghívott mestereknek, szerintem színvonalasabb volt a vásár, mint amit a plakát sugallt.

Jól éreztük magunkat együtt, jó volt megismerni jó embereket.

Köszönettel: Eszter

...köszönöm a lehetőséget, hogy részt vehettem a programon.

Ha lehetőség adódik rá, máskor is szívesen részt vennék!

Akkor már ismerősök is többen lennének a mostani árusok közül.

Külön köszönet, hogy... elküldted a filmet!

Köszönettel: Éta

...nagyon jó a Tv felvétel, színvonalas volt a vásár. Reméljük lesz folytatás. Addig is jó egészséget és tartalmas napokat kívánok.

Üdvözlettel: Saci. |

összeállította Széplaki Mária

Életképek

Hazatértem

Derrick Németországa már a múlté...

Amikor húsz év után hazatértem Németországból, olyan dolgokra lettem figyelmes, amelyek fel se tűntek, amikor még Magyarországon éltem.

Például a postás tud magyarul! Nemcsak beszél, de ír és olvas is! Ez megnyugtató, mivel Németországban gyakori, hogy félalfabéta bevándorló hordja ki a leveleket (jó, ha az arab számokat ismeri).

Németországban szinte mindig hideg van. Volt olyan nyár, amikor elő se vehettem a szekrényből a nyári ruháimat. Itthon sokat süt a nap. Az esernyőt kivettem a táskámból, nem kell állandóan magammal hordanom, és rájöttem, hogy nincs elég nyári ruhám.

Itthon minden magyar vicceket mesél. Hogy hiányzott ez nekem! A nevetés fél egészség. Kint mi költöttünk vicceket a magyar barátnőmmel. Például ilyeneket: Mi a különbség a tél és a nyár között Németországban? Az, hogy a nyár hidegebb, mert akkor nincs fűtés. Vagy: Mi a különbség a téli és a nyári dzseki között? A színe.

Újra felfedeztem a rég elfeledett túrós csuszát, mert itthon van túró. A savanyúságokat, mert a piacon ott árul a savanyúságos. A mákos gubát, mert végre van kifli. És még sorolhatnám...

Amikor sétálni megyünk német férjemmel, az utcán feltűnik, hogy a házak különbözőek, nem uniformizáltak, mint Németországban.

Azon kaptam magam, hogy minden lázasan érdekel, ami magyar. Megnéztem egy magyar történelmi sorozatot a honfoglalástól napjainkig. Március 15-én csak azért mentem egy kört a városban, hogy büszkén megsétáltassam a kokárdámat. Az autónk magyar rendszámot kapott, és a piacon beszereztem rá az egyik árus bácsitól a határon túli magyarokkal való szolidaritás jeléül egy Nagy-Magyarország-matricát. Az egyik csütörtökön volt egy vendégénekes itt a piacon. Mindenki

együtt énekelt vele, árusok és vevők egyaránt. Meghatott az összetartozásnak ez a spontán jele. Németországban ez elképzelhetetlen.

A piacon hallom, ahogy a szappanárus álmodozik: ő és a felesége kimennek majd Nyugatra, mert ez a pénz, amit itthon lehet keresni, már nem elég. Bezzeg ott! Ott magas fizetések vannak. Meglepődöm. Húsz év németországi tartózkodással a hátam mögött nekem mások a tapasztalataim. Először is a “magas fizetés” relatív. Valakinek ez magas, valakinek az. És ha tényleg magas, akkor vajon miért? Isten óvjon mindenkit a feketemunkától! Ilyenkor nem vagy biztosítva és igen magas a pénzbírság. A magas járulékokról, lakásbérleti díjakról, szervizkölségekről, bérletárakról itt soha nem beszélnek. Persze jó lenne a német fizetés itthon, de itteni árak mellett! Ha ezt mondom, itt mindenki értetlenül néz rám. Talán nem hiszik el? Amit ők magas fizetésnek hisznek, abból egy cent sem marad a hó végére. A lakásbérleti díj, a rezsi, a biztosítások, s nem utolsósorban az adók elviszik.

Németországban, mint oly sokaknak, 2020-ban a mi vállalkozásunk is romba dőlt. A német kormány folyamatosan ellehetetleníti polgárai életét, mintha teljesen tönkre akarná tenni őket. A bérekhez képest hihetetlenül magasak a számlák, és mindenféle járulékot kell fizetni. Este nem szívesen megy ki az ember az utcára, mert a sok migráns miatt „viszlát közbiztonság”! Az iskolában pedig dúl a „genderezés”. Csak bírja az ember szusszal és ép elmével! A szomszédok feljelentenek mindenért, pl. ha elvakkantja magát a kutyád a kertben. Akinek kis gyermeke van, annak pedig nem könnyű kiadó lakást találnia.

Visszagondolok az elmúlt húsz évre, a kezdeti lelkesedésekre. A Frankfurter Volkshochschulén töltött évekre, amikor migránsokat kellett németre és beilleszkedésre tanítanom, főleg analfabétákat. Ők is reménykedtek a nagy fizetésekben, mintha valaha is lenne esélyük az írni-olvasni tudókkal szemben. Mintha a Világon a boldogságot kizárólag a magas fizetések jelentenék!

Az a német újságíró barátom, akinek fix állása volt az egyik legnagyobb német napilapnál, sem keresett annyit, amennyiről ezek álmódnak, diploma nélkül, gyatra nyelvtudással.

Húsvét előtt lejött a felvidéki barátnőm a férjével. Elkísértük őket a férjével vasárnap a templomba. Utána meghánytuk-vetettük, hogy mit kellene másképp csinálni ahhoz, hogy az emberek visszataláljanak a hitükhöz.

Amikor egyik reggel a piacfelügyelő az egyik árusnak azt mondta, hogy “Oda álljál, tudod, ahol nem szabad parkolni!”, elnevettem magam. Talán ez a titka annak, hogy kis nemzetünk a viharos történelmi időkkel dacolva túlél és virul?

Más területeken is kellemes meglepetések értek. Amikor hazatértem, újra vállalkozó lettem. Egy nap alatt minden ehhez szükséges dolgot elintéztem. A bankok technikailag jóval előrébb vannak, mint Németországban. Ez meghökkentett. Nincs mindennapos hivatalos levéltámadás, itt ügyfélkapu van.

2020-ban jöttem haza. Ez az év sorsforduló az emberiség történelmében, s az enyémben is. Az értékrendem megváltozott. Talán elcsépelten hangzik, de “Isten, haza, család”.

Egy kerekasztal-beszélgetésben hangzott el az a mondat, hogy ha az embert bántják, visszatér a gyökereihez, és azokba kapaszkodik.

M.Jansen

Visszanézó

Egy bogozó* jegyzeteiből

Az időutazó indulásra kész. Egy szempillantás, és máris 2063-ban találjuk magunkat. Lépünk be Bogoz Ódor otthonába, és olvassunk bele a jegyzeteibe. Tessék? Hogy ezt nem szabad? Hogy nem illik más naplóját kinyitni? Ez igaz, de figyeljünk csak! Hozzáérek ehhez a fehér fal felülethez, és máris egy óriási táblagéppé válik. Csak kimondom a kulcsszót „bogozó”, és máris élénk tárulnak Ódor gondolatai. Ha ezeket nem szeretne volna megosztani másokkal, biztos talált volna egy tucatszerű módszert, hogy titokban maradjanak.

A csapat

Micsoda ajándék, hogy nem kell egyedül dolgoznom. Bogozó csapatunkra, ha bárki rátekinthet, egy park elevenedik meg előtte. Egy gyönyörű park, amely tele van hatalmas, árnyékot, biztonságot nyújtó fákkal, élénk színekben pompázó virágokkal, „titkos kincseket rejtő” bokrokkal. Mindegyik segíti a másikat. Így együtt vagyunk összhangban. Látjuk a rügyeket, de látjuk a lehulló szirmokat is. Együtt örülünk a tavasz lendületének, és egymás mellé kuporodunk a hó alatt. Egyikünk gyors, precíz határokat szerető, míg a másikunk rugalmas, mindig mindenre kész... Van, aki bátor, aki mellett ott áll a félénk. Ezek a különbözőségek tesznek bennünket igazán naggyá. Ez a változatosság tart bennünket örök mozgásban.

A feladat

Az éberség a munkában nagyon fontos egy bogozó számára. Szeretem a filmeket. Pörögnek az események. Lehet, hogy egyik pillanatban egy nyüzsgő nagyvárosi utca forгатaga ejt rabul, a következő percben pedig már egy csendes nyugodt „eseményektől mentes” falucska közösségének hétköznapija tárul elém. Lehetek külső szemlélője is az eseményeknek, hisz nem én vagyok a szereplő, nem az én világom.

* A Háló tevékenységének lényege az élő keresztény közösségek felkutatása, információs és baráti hálóba vonása, „bogozása”. Ezt a feladatot a Háló legelkötelezettebb önkéntes munkatársai, „bogozói” végzik.

Az igazi kihívást az jelenti számomra, amikor kezembe veszem a távirányítót, és egy pár másodpercre megállítom a filmet. A kép kimerevedik, éppen csak annyira, hogy én belépjek. Máris ott találok magam, a sűrű forgatagban, ahol ezer meg ezer impulzus, lehetőség jön szembe velem, vagy épp egy csendes falucska lakói között ülök, és hallgatom a vágyaikat. örömeiket, fájdalmaikat. Nyitott szem, halló fül, éberség... ez a mi világunk.

A folyamat

Korunkban, amikor minden gépesítve van, és a munka folyamata alig pár percig tart, érdemes visszagondolnunk, hogy milyen is volt, amikor még volt idő a munkára. Egy varrónő, aki szerette azt, amit csinál, ismerte az anyagokat, tudta, hogy melyik anyagban mi rejlik, mik a képességei, és ezzel a tudással kezdte meg a ruha elkészítését. Az alkotásnak minden mozdulata fontos volt. Nem sietett, nem idegeskedett, pontosan, precízen, boldogan haladt lépésről lépésre. Amikor elkészült a ruha, örömmel adta át annak, akinek készítette. A ruha szép volt, a „megrendelő” szeme csillogott, a készítő pedig boldog volt, amikor meglátta őt az utcán, az általa készített ruhában.

Kormány nélküli autóval közlekedhetünk, fűthető takaró alatt melegedhetünk, vagy akár egy robot csapostól kérhetünk egy korsó zöld sört... Talán ezek várnak ránk 50 év múlva. De hogy mi vár azokra, akik utánunk fogják bogozni a Hálót... Sokszor halljuk, hogy tanulhattunk az elődeinktől, és ez igaz. Bogoz Ódor sorait olvasva úgy gondolom, hogy nagyon sokat adnak nekünk az utódaink is. Tanulhattunk tőlük, és egyben segíthettünk is nekik, hogy amit a jegyzetekben olvastunk, számunkra teljesen természetes legyen. Tanuljuk meg az anyagok tulajdonságát, éljük meg a „ruhakészítés” minden pillanatát, és adjuk át ezt a tudást. Építsünk parkot, ültessünk fákat, virágokat és gondozzuk egymást. Vállaljuk a különbözőséget és a változatosságot. Merjünk kézbe venni a távirányítót, és belépni a körülöttünk zajló forgásba. Legyünk aktív szereplői a filmnek.

Gaga Zsuzsa (Tarsoly, 2013. november)

Válogatta: Kómár Katalin

Nekem tetszett

Matthew Walker: Miért alszunk?

A könyv címében feltett kérdést a tudósok a XXI. század második évtizedéig nem tudták megválaszolni. Az alvással kapcsolatos kutatásoknak napjaink mágneses rezonancia elven működő képalkotó technikája adott alkalmas, hatékony eszközt. Matthew Walker az idegtudományok és a pszichológia professzora, az alváskutatással, valamint agyi képalkotással foglalkozó laboratórium vezetője a berkeley-i Kaliforniai Egyetemen. Könyve a legfrissebb tudományos eredmények ismeretében íródott, a maga nemében az első alvással kapcsolatos mű, mindenkinek ajánlom, akinek fontos az egészsége, aki kíváncsi arra, hogyan működik teste, lelke. A szerző így biztat minket olvasásra könyve elején: „Ha a könyv olvasása közben elálmosodna vagy éppen el is szundítana, a szerző fog megbántódni miatta, sőt éppen ellenkezőleg, örülni fog neki.”

A miért alszunk kérdésre a magyar kisgyerekek leginkább József Attila-i biztatást kapnak: „Lehunyja kék szemét az ég, / lehunyja sok szemét a ház, / dunna alatt alszik a rét – / aludj el szépen,...”. Bizonyára sokan hiszünk abban, amit Shakespeare így fogalmazott meg: „A tiszta álmot, / Az álmot, mely a gondot kibogozza, / S napi halál, bús robot fürdeje, / Dúlt szív balzsama s második fogásunk, / fő táplálónk az élet asztalán.”*

„Amennyiben az alvásnak nincs valamilyen létfontosságú funkciója, úgy az a valaha volt legnagyobb hiba az evolúciós folyamat során” – idézi egy amerikai professzor szavait Matthew Walker könyve bevezető gondolataiban. Márpedig valamennyi vizsgált állatfaj rendszeresen alszik, vagy végez valamilyen alváshoz hasonló tevékenységet. Még olyan egészen kis méretű lények is, amelyeknél az agy elektromos aktivitásának a detektálása lehetetlen. „Lábára lehajtja fejét, / alszik a bogár, a darázs, / vele alszik a zümmögés” – írta József Attila. Ezeknél a mozdulatlanág, a külvilág ingerei adott korlátozott

* W. Shakespeare: Macbeth II. felvonás II. jelenet (ford. Szabó Lőrinc)

reakciókészség és ezen jelenségeknek a ciklikussága utal az alvásszerű állapotra. Természetesen a halak is alszanak, sőt repülve a több ezer kilométert megtevő költöző madarak is, hogy hogyan, annak ismertetése az egyik legérdekesebb része a könyvnek. Leírást kapunk az alvással kapcsolatos mindazon vizsgálatokról, amelyek eredményképpen kiderül, hogy miért alszunk.

Megtudjuk, hogy a pacsirta és a bagoly kronotípuság nem kóros jelenség. Szó van az álmok szerepéről és Sigmund Freud nagy tévedéséről. A könyv írója ismerteti az ún. REM (Rapid Eye Movement) és NREM alvási fázisokat, azok működését, fontos szerepeiket. Figyelmeztet az esti koffein, illetve alkoholfogyasztásnak az alvásra gyakorolt negatív hatására. Walker professzor mindenkit lebeszél az altató pirulák használatáról, a kutatások bizonyítják, hogy ezek használata az agyat visszafordíthatatlanul károsító hatású függőséghez vezet, helyette az ún. insomnia kognitív viselkedés terápiát (CBT-I) ajánlja.

A mindennapi, az életkortól függő megfelelő idejű és nyugodt alvásra testünknek, lelkünknek szüksége van. Döntő szerepe van az agy fejlődésében, a tanulási folyamatokban, a memória működésében, a pszichés felfrissülésben, az asszociatív és kreatív képességek alakulásában, a pontos munkavégzésben, sőt még a sportteljesítményeinkre és a génjeinkre is hatással van.

Az alvás pozitív hatásai mellett fontos tudatában lennünk a nem megfelelő alvás testünkre, lelkünkre ható károsító hatásaival. A nem elegendő alvás az elektromos közvilágítás általánossá válása óta civilizációs betegség, kevesebbet alszunk, mint a XX. századot megelőző korokban. A napi természetes alvási ritmusunkat megzavaró, időzónákat átlépő interkontinentális repülőutazás is legújabb kori találmány, a Föld körül keringő űrhajósok 80 percenként élnek át 24 időzónaváltást. „A tény, hogy az ember (és az összes többi állatfaj) nem tudja teljes egészében kompenzálni a korábban kimaradt alvást, az egyik legfontosabb tanulsága könyvünknek” – mondja ki Walker. Az alvás nem úgy működik, mint a testsúlyunk, hogy most egy kicsit fogytunk, semmi baj,

majd úgyis hamar visszahízunk. A kutatások bebizonyították, ha éjszakánként rendszeresen hat vagy hét óránál kevesebbet alszunk, az komolyan befolyásolja az egészségünket, több mint kétszeresére növeli a rák kockázatát, elősegíti az Alzheimer-kór kialakulását. Már egy hétig tartó mérsékelt kialvatlanság a vércukorszintünkben olyan változást eredményez, hogy ez már prediabéteszes állapotnak nevezhető. A kevés alvás megnöveli a szívkoszorú elzáródás és -meszesedés, ezáltal a szív- és érrendszeri megbetegedések kialakulásának valószínűségét.

Az alvásra vonatkozó ismeretek oktatása Walker felmérései szerint a könyv megírásakor még világszerte hiányzott az iskolák tananyagából, bízom benne, könyvét a tananyagok összeállítói is olvasni fogják, könyvének meggyőző ereje hatni fog.

A könyv végén tizenkét tanácsot kapunk az egészséges alváshoz. Jómagam kétszer olvastam el a könyvet, először még megjelenésekor a Penguin Books 2018-es angliai kiadását, másodszor a frissen megjelent magyar nyelvű kiadást. Az angliai kiadásban a könyv végén 16 oldalnyi tárgymutató (index) található, ami a magyar kiadásból hiányzik, pedig ezt, egy ilyen tudományos ismeretterjesztő alapmű esetén, a magyar olvasóközönség megérdemelte volna.

Margitfalvy György

(Matthew Walker: *Miért alszunk (Why we sleep?)* Akkord kiadó, 2022)

Így lettünk magyarok – Rendhagyó történelemkönyv szórványban élő magyar gyerekeknek

Rendhagyó és hiánypótló könyv jelent meg a magyar történelemről tavaly év végén a SalzUNG Salzburgi Magyar Egyesület gondozásában. Az Így lettünk magyarok című színes, tetszetős kiadvány elsősorban a diaszpórában, szórványban élő magyar iskolások számára készült, de haszonnal forgathatják anyaországi és külföldi kortársaik is. Hétfélig iskoláknak, cserkészcsapatoknak nagy segítséget jelenthet, esti meseként is használható.

A történelmi fejezetek szerzője Ottlik Domonkos, a magyar nagyszonyokról szóló betéteket a felvidéki Kotolácsy-Mikóczy Ilona, a könyv kiscsoportos feldolgozását segítő útmutatót pedig a szabadkai Péterfi-Frank Mária írta. Az illusztrációkat a kolozsvári Szucher Ágnes, a szabadkai Ricz Géza festőművész és 13 éves lánya, Viola készítette. A budapesti Ottlik Domonkos kivételével valamennyi alkotó jelenleg Salzburgban él. Az előszót Potápi Árpád János nemzetpolitikai államtitkár írta. A könyv megjelenését a magyar és az osztrák kormány is támogatta. Utóbbi attól a felismeréstől indítva, hogy az anyanyelvi tudás fontos az integrációhoz.

A budapesti székhelyű Charta XXI Kárpát-medencei Megbékélési Mozgalom külön estet szentelt a tankönyvnek is nevezhető műnek, melyet az EWTN katolikus televízió közvetített.

A négygyermekes Kotolácsy-Mikóczy Ilona főszerkesztő elmondása szerint az ötlet egy baráti társaságban született. „Gyakorló” magyar szülők Salzburgban arról beszélgettek, hogyan lehetne külföldön egészséges magyar öntudatot, anyanyelvi készségeket, magyar történelmi, kulturális ismereteket továbbadni gyermekeiknek, akik nem hallanak az iskolában Petőfiről vagy a magyar történelemről, nincs március 15-i ünnepségük, nem tanulnak magyar népdalokat. Ezekről jobb esetben legfeljebb otthon, a családban esik szó.

„A könyv célja az egészséges, önálló gondolkodásra, a világra való nyitottságra, a megismerésre és az elfogadásra buzdítás. Történelmünk megismerése jó alapot szolgáltat a jelenünk megértéséhez. Az egészséges identitástudat, mely képes felvenni a másik fél szemüvegét is egy-egy kérdés megvitatásakor, pedig a jövő kulcsa. Kik vagyunk ma, honnan jöttünk, s hova tartunk” – olvassuk az utolsó fejezet bevezetőjében.

A könyv fontos célja a hídépítés is a többségi társadalom felé, pozitívabb hozzáállás kialakítása a magyarság irányában, a speciális magyar nemzettudat megismertetése. Megítélésünk nem jó, részint saját hibáink okán, de főleg nyelvi elszigeteltségünk, a hiányos és torz magyarsággép miatt, ami kisebbrendűségi érzés kialakulásához, az asszimiláció elfogadásához vezet. Az Így lettünk magyarok a szerzők szerint szakítani akar a hagyományos magyar „áldozati hozzáállással”, helyette a magyar történelem pozitív eseményeit kívánja középpontba állítani.

Külön fejezet foglalkozik a történelem során velünk élő nemzetiségekkel, ahogyan a szerzők írják, „lakótársainkkal”, nem hallgatva el a velük szemben elkövetett hibákat sem. Kiss Gy. Csaba budapesti művelődéstörténész, emeritus professzor a műsorban arra hívta fel a figyelmet, hogy az 1918 előtti történelem nem csak magyar történelem. A Kárpát-medencében nem gondolkodhatunk úgy, hogy csak mi vagyunk! A könyv „utat nyit a szomszéd népek világa felé”, kitér közös hőseinkre, például a Hunyadiakra.

Gelley Áron budapesti gimnáziumi történelemtanár szerint a könyv „egyfajta kulturális gyorstalpaló”, nem megy szembe a középiskolai történelemoktatással, hanem kiegészíti azt. A fiatalok nyelvén íródott, de egyensúlyt teremt a szleng, az élőbeszéd és a tudományos szakkifejezések között. „Jól eltalálja” a célközönséget, a felső tagozatos általános iskolai és gimnazista korosztályt – mutatott rá.

A mai fiatalokat nehéz olvasásra rávenni: internethez, okostelefonhoz, vizualitáshoz szoktak. A könyv ezért sok humorral fűszerezve, játékosan, újszerű megközelítésben, sok illusztrációval igyekszik közelebb vinni hozzájuk a magyar történelmet. Olyan

dolgokról is szó esik benne, amelyek hiányoznak az oktatásból: a visegrádi négyekről, egy-egy dalról, a hajdútáncról, festményelemzésről, a tatárjárás kapcsán pedig a tartármártásról. Ez utóbbiról például az olvasók megtudhatják, hogy annak idején azért adtak ennek az ételnek francia nevet (tartare), hogy ne vegyék el a két szó azonosságát nem tudatosító fogyasztó kedvét tőle.

Szinte lehetetlen feladatra vállalkoztak a szerzők, amikor a magyar történelmet a kezdetektől máig 28 fejezetben próbálták összefoglalni. Ezért az állandóan mobiltelefonjukon csüngő mai fiatalok számára QR-kódokat tettek bele, amelyek videós tartalmukkal tovább vezetik egy-egy korszak, esemény, alkotás mélyebb megismerése felé azokat, akiknek az érdeklődését sikerült felkelteni. Ez is a kiadvány egyik újdonsága. Nyomtatott könyvbe nem lehet linkeket beletenni, ezért választották ezt a megoldást – magyarázta Ottlik Domonkos. Csak egy mobiltelefon kell hozzá a megfelelő, könnyen letölthető applikációval.

Egy másik újdonság a „női vonal”. Kotolácsy-Mikóczy Ilona elmondta, hogy a magyar nagyasszonyok nem véletlenül kerültek a kötetbe ilyen nagy számban, ugyanis a mai magyar iskolai történelemkönyvekből szinte teljesen hiányoznak. Emesétől, a magyarok mondabeli ősanjától Sarolton, Géza fejedelem feleségén át Szent István hitveséig, Boldog Gizelláig és a középkori magyar női szentekig, Kanizsai Dorottyától és Bethlen Katától Lórántffy Zsuzsannáig, Szilágyi Erzsébettől Zrínyi Ilonáig, Széchy Máriától (a „murányi Vénusztól”) Teleki Blankáig, Erzsébet királynétól Czinka Pannáig és Salkaházi Sáraig számtalan kiemelkedő nőről olvashatunk (többségüket feltehetőleg az idősebb olvasók is kevésbé ismerik). Nélkülük többnyire férfi hősök sem lettek volna.

A magyar nagyasszonyokról készült illusztrációkból külön kiállítást terveznek.

A 28. fejezet címe: Lépj be a történetbe – segédanyag a könyv feldolgozásához. Amint szerzője, Péterfi-Frank Mária írja, családi és közösségi beszélgetések serkentéséhez nyújthat segítséget. A fejezetben megfogalmazott kérdések a múltból a jelenbe vezetnek, aktualizálják a

történelmet. A honfoglalás kapcsán például ilyen kérdések megvitatását ajánlja a szerző: „Érkeztél már idegenként valahová? Ismersz valakit, aki távolabbról, máshonnan érkezett közéték?” Vagy a Trianonnal foglalkozó fejezethez: „Ugyanazzal a dologgal kapcsolatban különböző emberek különbözőképpen érezhetnek. Találtok ilyen példákat?” A demokráciajátékhoz ajánlott feladatok kiválóan használhatók például a diákönkormányzatok megválasztásánál, kampánybeszédhez, stábalakításhoz, stb.

A könyv 2000 példányban jelent meg, de a szerzők bíznak benne, hogy lesz újabb kiadása, ha lesz rá igény. Terveik szerint egy sorozat, a Vidd magaddal! első kötete. A továbbiakban többek között művészet, irodalom, receptek kerülhetnek sorra.

A kötet megrendelhető a Salzburgi Magyar Egyesületnél az igylettunkmagyarok.hu linken, diákcsoporthoz kedvezményrel. Ára: 6990 forint vagy 19 euró.

T. Kovács Péter

*Budapesti Árpád-házi Szent Erzsébet-templom, Rózsák tere
tervező: Steindl Imre*

Impresszum

Kiadja a **Háló Egyesület** (www.halo.hu)

A Tarsoly korábbi számai letölthetők: <https://halo.hu/index.php/kiadvanyok>

Főszerkesztő: **Széplaki Mária**

Szerkesztők: **Kómár Katalin, Szeibert András és T. Kovács Péter**

Fotók: **Margitfalvy György** (1., 13., 34., 48.old.), **Szabó Lóránt** magángyűjteménye (21.old), **Deseő Csaba** magángyűjteménye (28.old), **Háló Ifi fb** (31.old),

Fogas-Bodnár Viola magángyűjteménye (33.old)

Nyomda: Korrekt Nyomdaipari Kft., Budapest